Mladi Derči – izvlečki Derčevi dnevi 2025

Young Derč – abstracts Derčevi dnevi 2025

Primer neonatalne oftalmije, povzročene z bakterijo *Neisseria gonorrhoeae*

Mojca Železnik, Sandra Cerar, Tina Plankar Srovin, Manca Tekavčič Pompe, Gregor Nosan

Uvod

Neonatalna oftalmija (NO) je akutno vnetje očesne veznice v prvem mesecu življenja. Najpogostejši vzrok je okužba z bakterijami in virusi. Patogen se na novorojenčka najpogosteje prenese od matere pri prehodu skozi kolonizirani ali okužen porodni kanal. Medtem ko večina primerov NO poteka blago, predstavlja okužba z bakterijo Neisseria gonorrhoeae (NG) resen izziv, saj lahko ob zakasnjenem zdravljenju povzroči trajno okvaro vida. Predstavljamo nedavni primer novorojenčka z gonokokno NO, ki izpostavi pomen preprečevanja, pravočasne diagnostike in ustreznega zdravljenja.

Predstavitev primera

Tri dni star donošen deček, rojen materi brez znakov spolno prenesene okužbe (SPO), je bil zaradi gnojnega izcedka iz desnega očesa, ki se je pojavil drugi dan starosti, sprejet v bolnišnico. Klinični pregled je pokazal izrazito pordeli in otečeni veki ter obilen gnojen izcedek desnega očesa (Slika 1a), analiza krvi pa povišane kazalce vnetja. Zdravljenje je vključevalo intravensko aplikacijo ceftriaksona, intenzivno izpiranje očesa s fiziološko raztopino ter aplikacijo 2,5 % očesne raztopine povidon jodida. Bris očesne veznice je potrdil prisotnost NG, medtem ko sta hemokultura in analiza likvorja izključili dodatno bakterijsko ali virusno okužbo. Po uvedenem zdravljenju je prišlo do popolne ozdravitve očesa (Slika 1b).

Razpravljanje

Strategije preprečevanja NO so različne. Vključujejo preprečevanje SPO pri odraslih, sistematično presejanje nosečnic na SPO, izvajanje univerzalne okularne profilakse pri vseh novorojenčkih, izvajanje usmerjene okularne profilakse pri novorojenčkih z dejavniki tveganja in zgodnje zdravljenje obolelih novorojenčkov. Ker je bila univerzalna okularna profilaksa v Sloveniji ukinjena leta 2023, lahko v prihodnje pričakujemo več primerov te potencialno nevarne bolezni.

Pomen za klinično prakso

Glede na odsotnost prenatalnega presejanja nosečnic na SPO, opustitev univerzalne okularne profilakse pri novorojenčkih in nedavni primer novorojenčka z gonokokno NO, priporočamo posodobitev priporočil za preprečevanje in zdravljenje NO, ki so predstavljena na Slikah 2 in 3. Z njihovim izvajanjem lahko namreč pomembno zmanjšamo tveganje za trajne očesne poškodbe zaradi gonokokne NO.

Literatura

1. Dhudasia M, Flannery D, Puopolo KM. Evaluation and management of infection in the newborn. V: Boardman J, Groves A, Ramasethu J, ur. Avery & MacDonald's Neonatology. 8th Edition. Wolters Kluwer Health; 2021. p. 766–77.

2. Gonococcal infections among neonates - sexually transmitted infections treatment guidelines. Dosegljivo na: https://www.cdc.gov/std/treatment-guidelines/gonorrhea-neonates.htm.

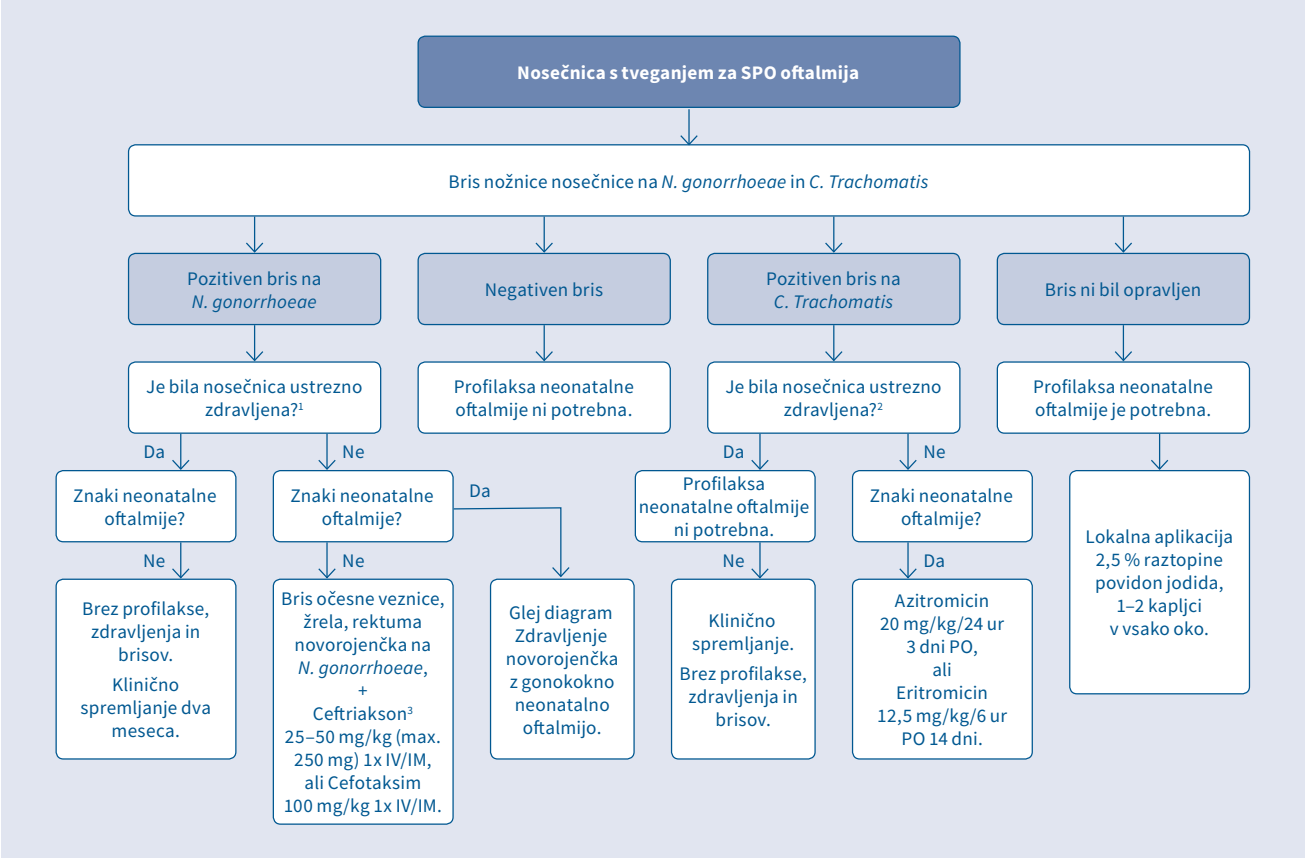
3. Kimberlin DW, American Academy of Pediatrics: Itasca I. Red Book. American Academy of Pediatrics. 2021. p. 1023–6. Dosegljivo na: https://www.reddepadressolidarios.com/img/1rps_1634118322_a.pdf

4. Kapoor VS, Evans JR, Vedula SS. Interventions for preventing ophthalmia neonatorum. Cochrane Database Syst Rev 2020; 9(9): CD001862.

5. Tzialla C, Auriti C, Aversa S, Merazzi D, Martinelli S, Araimo G, et al. Intersociety Position Statement on the

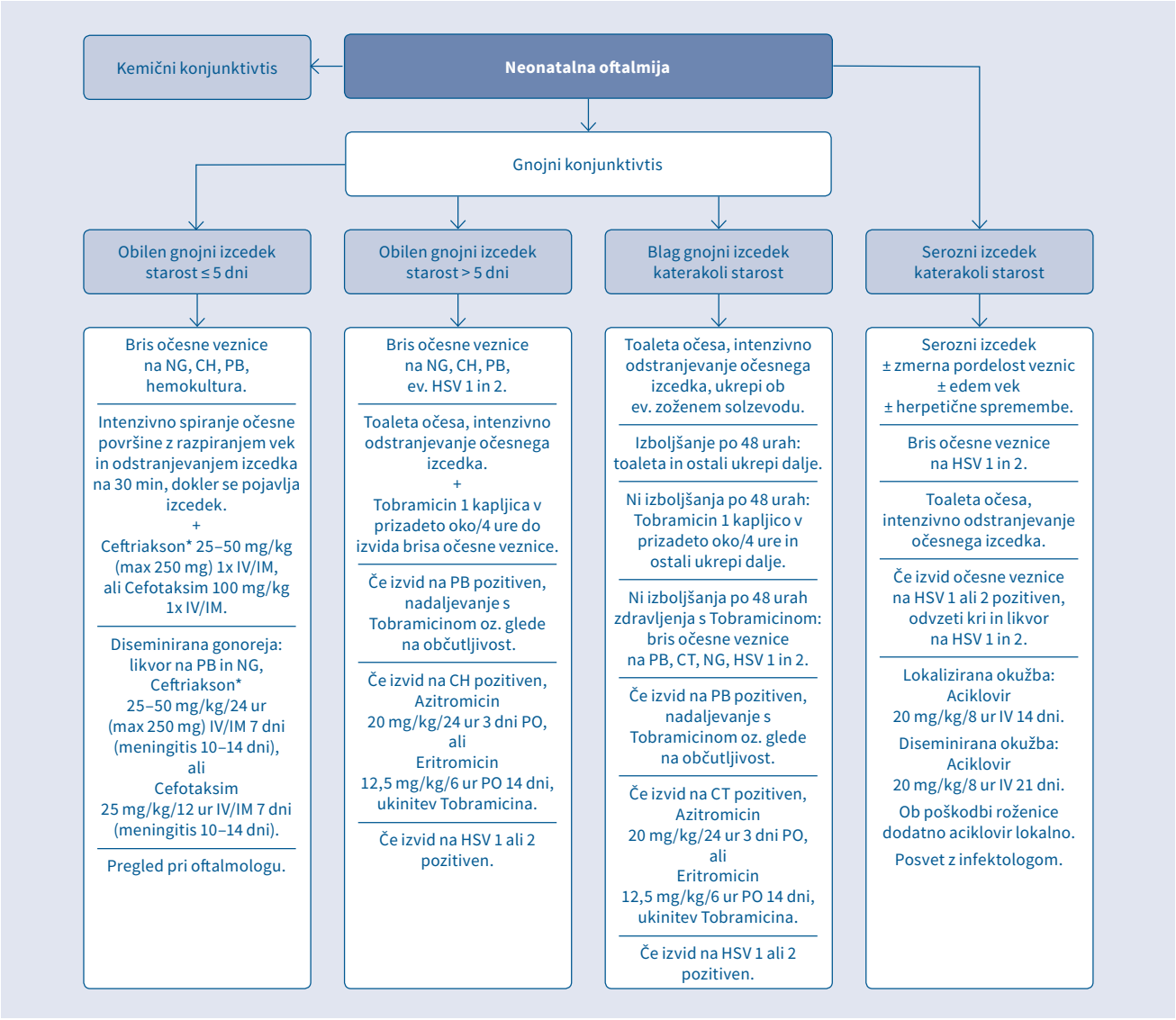

SLIKA 1. NOVOROJENČEK Z GONOKOKNO NEONATALNO OFTALMIJO PRED ZAČETKOM ZDRAVLJENJA V STAROSTI TRI DNI (A) IN PO KONČANJU ZDRAVLJENJA V STAROSTI PET DNI (B).

SLIKA 2. PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE NEONATALNE OFTALMIJE.

SPO – spolno prenosljiva okužba
1 Prejela ceftriakson 500 mg enkratni odmerek IM in opravila ponovno testiranje čez tri tedne ali v zadnjem trimesečju nosečnosti zaradi možnosti ponovne okužbe.
2 Prejela azitromicin 1 g enkratni odmerek PO in opravila ponovno testiranje čez štiri tedne za potrditev eradikacije.
3 Kontraindiciran pri nedonošenčkih, donošenih novorojenčkih s hiperbilirubinemijo in pri zdravljenju z IV kalcijem.

SLIKA 3. PRIPOROČILA ZA ZDRAVLJENJE NEONATALNE OFTALMIJE.
*Kontraindiciran pri nedonošenčkih, hiperbilirubinemiji in pri zdravljenju z IV kalcijem.
CH – Chlamydia trachomatis; HSV – Herpes simplex virus; NG – Neisseria gonorrhoeae; PB – Patogene bakterije

Prevention of Ophthalmia Neonatorum in Italy. Microorganisms 2023; 12(1): 15.

6. Auriti C, Mondì V, Aversa S, Merazzi D, Lozzi S, Petroni S, et al. Ophthalmia neonatorum in Italy: it is time for change. Ital J Pediatr 2021; 47(1): 238.

7. Razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo. Ministrstvo za zdravje RS. Preprečevanje neonatalne gonokokne oftalmije. 2023. Dosegljivo na: https://neonatalnasekcija.zzp.si/wp-content/uploads/2023/10/Sklep-RSK-za-pediatrijo-glede-neonatalne-gonokokne-oftalmije-3.10.2023.pdf

Mojca Železnik, dr. med.
(kontaktna oseba / *contact person*)
Klinični oddelek za neonatologijo, Pediatrična klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija
e-naslov: mojca.zeleznik@kclj.si

asist. Sandra Cerar, dr. med.
Klinični oddelek za neonatologijo, Pediatrična klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija in Katedra za pediatrijo, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

asist. dr. Tina Plankar Srovin, dr. med.
Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija

izr. prof. Manca Tekavčič Pompe, dr. med.
Očesna klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija in Katedra za oftalmologijo, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

doc. dr. Gregor Nosan, dr. med.
Klinični oddelek za neonatologijo, Pediatrična klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija in Katedra za pediatrijo, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija